

[Startpagina](#) > ... > [Gerechtelijke Stappen](#) > [Rechtsbijstand](#) > Latvia

Rechtsbijstand

Letland

Inhoud aangereikt door

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Wat zijn de proceskosten en wie moet ze normaliter betalen?

Overeenkomstig de Letse wet op de burgerlijke rechtsvordering (*Civilprocesa likums*) omvatten de kosten van de gerechtelijke procedure:

I de gerechtskosten; en

II de proceskosten.

De gerechtskosten en proceskosten worden vastgesteld om:

- de kosten van de staat voor de financiering van de werking van de rechtbanken gedeeltelijk te compenseren;
- de partij ten gunste van wie de beslissing van het gerecht is geweest, schadeloos te stellen voor de gemaakte kosten;
- schuldenaars aan te moedigen hun financiële verplichtingen vrijwillig na te komen.

Informatie over de rekening waarop de gerechtskosten kunnen worden gestort, is verkrijgbaar bij de griffie van elke rechtbank.

Een persoon tegen wie een beslissing over de proceskosten is genomen, kan een subsidiair rechtsmiddel tegen die beslissing instellen.

I De GERECHTSKOSTEN omvatten:

- een nationale heffing (*valsts nodeva*);
- legeskosten (*kancelejas nodeva*);
- kosten in verband met het onderzoek van de zaak.

Overeenkomstig artikel 34 van de wet op de burgerlijke rechtsvordering is voor elke rechtsvordering een nationale heffing vastgesteld, ongeacht of het gaat om een oorspronkelijke vordering of een tegenvordering, een rechtsmiddel dat in een aanhangige zaak door een derde wordt ingesteld met betrekking tot een afzonderlijke vordering inzake het voorwerp van het geschil, een vordering in het kader van een bijzondere toekenningsprocedure of andere in dit artikel bedoelde vorderingen. Bij verzoeken tot echtscheiding stelt de rechter de betaling van de nationale heffing uit of staat hij toe dat deze op verzoek van de verzoeker in termijnen wordt betaald, indien de verzoeker een minderjarige ten laste heeft.

Overeenkomstig artikel 38 van de wet op de burgerlijke rechtsvordering zijn er legeskosten verschuldigd:

- in geval van afgifte van een eensluitend afschrift van een processtuk, alsmede de nieuwe afgifte van een vonnis of een beslissing van een rechtbank;
- in geval van afgifte van een verklaring;
- in geval van overlegging van een afschrift van een formule van tenuitvoerlegging;

- in geval van waarmerking van de vankrachtwording van een rechterlijke beslissing, indien deze aan een in het buitenland gevestigde instelling moet worden overgelegd;
- in geval van oproeping van getuigen.

Overeenkomstig artikel 39 van de wet op de burgerlijke rechtsvordering omvatten de proceskosten:

- de aan getuigen en deskundigen verschuldigde bedragen;
- de kosten van het ondervragen van getuigen of inspecties ter plaatse;
- de kosten van de opsporing van de verweerder;
- de kosten in verband met de tenuitvoerlegging van een beslissing;
- de kosten in verband met het bezorgen, afgeven en vertalen van dagvaardingen en andere gerechtelijke stukken;
- de kosten van de publicatie van mededelingen in dagbladen;
- de kosten in verband met de goede afhandeling van de vordering.

Vrijstelling van gerechtskosten:

de wet bepaalt welke personen zijn vrijgesteld van betaling van gerechtskosten (artikel 43, lid 1, van de wet op de burgerlijke rechtsvordering, met inbegrip van de partij die begunstigde is van door de staat gefinancierde rechtsbijstand.

In andere gevallen kan een procespartij de rechtbank verzoeken om volledige of gedeeltelijke vrijstelling van gerechtskosten, gelet op haar financiële situatie en mits zij relevante bewijzen overlegt.

De rechtbank of rechter buigt zich over het verzoek en kent volledige of gedeeltelijke vrijstelling van gerechtskosten toe, rekening houdend met de financiële situatie van de betrokkene.

Betaling van gerechtskosten:

de rekeningen voor de betaling van de nationale heffing, de legeskosten en de kosten in verband met het geven van het vonnis zijn beschikbaar op het portaal in de rubriek "Nationale heffingen en gerechtelijke rekeningen" (*Valsts nodevas un tiesu konti*).

Terugbetaling van gerechtskosten:

- de partij in het voordeel waarvan het vonnis wordt gewezen, krijgt van de wederpartij alle door haar gemaakte gerechtskosten terugbetaald;
- indien de eiser slechts gedeeltelijk in het gelijk wordt gesteld, wordt hij terugbetaald naar evenredigheid van het aanvaarde gedeelte van de vordering. De verweerder wordt terugbetaald naar evenredigheid van het afgewezen gedeelte van de vordering;
- indien een eiser zijn vordering intrekt, moet hij de kosten van de verweerder terugbetalen. In dat geval hoeft de verweerder de door de eiser betaalde gerechtskosten niet terug te betalen. Indien een eiser daarentegen zijn vordering intrekt omdat de verweerder de vordering vrijwillig heeft aanvaard nadat deze is ingesteld, veroordeelt de rechtbank op verzoek van de eiser de verweerder in de kosten;
- indien de eiser wordt vrijgesteld van de betaling van gerechtskosten, wordt de verweerder veroordeeld tot terugbetaling van deze kosten ten gunste van de nationale begroting, en wel naar evenredigheid van het gedeelte van de vordering dat wordt toegewezen;
- indien de vordering wordt afgewezen of niet in behandeling wordt genomen, of indien de eiser zijn vordering intrekt, wordt de eiser veroordeeld tot betaling, ten gunste van de nationale begroting, van de gerechtskosten die niet vooraf zijn betaald. Als de eiser daarentegen zijn vordering intrekt omdat de verweerder de vordering vrijwillig heeft aanvaard nadat deze is ingesteld, wordt de verweerder veroordeeld tot betaling van de gerechtskosten ten gunste van de nationale begroting;
- als de vordering gedeeltelijk wordt toegewezen maar de verweerder is vrijgesteld van gerechtskosten, moeten deze door de eiser, die van de vrijstelling is uitgesloten, worden betaald naar evenredigheid van het gedeelte van de vordering dat wordt afgewezen;
- als beide partijen zijn vrijgesteld van gerechtskosten, komen deze ten laste van de staat;
- de rechtbank of rechter kan de betaling van de gerechtskosten uitstellen of betaling in termijnen toestaan, rekening houdend met de financiële situatie van de betrokkene.

Terugbetaling van een nationale heffing:

informatie over de gronden en de procedure voor de terugbetaling van een nationale heffing is beschikbaar op het portaal in de rubriek "Terugbetaling van kosten" (*nodēvu atmaksa*).

II De PROCESKOSTEN omvatten:

- het advocatenhonorarium;
- reiskosten in verband met het bezoeken van terechtzittingen;
- kosten in verband met het verzamelen van bewijzen;
- kosten die verband houden met door de staat gefinancierde rechtsbijstand (van toepassing op procedures die na 1 maart 2016 zijn ingeleid);
- kosten van een tolk tijdens de terechtzitting.

Terugbetaling van proceskosten:

- de proceskosten worden terugbetaald tot het in de wet bepaalde bedrag;
- de verweerder wordt veroordeeld in de proceskosten van de eiser indien de vordering van de eiser geheel of gedeeltelijk wordt toegewezen, en indien de eiser de vordering intrekt omdat de verweerder de vordering vrijwillig heeft aanvaard nadat deze is ingesteld;
- in geval van afwijzing van een vordering gelast de rechtbank de eiser de proceskosten aan de verweerder terug te betalen;
- indien de op zich daarvoor aansprakelijke partij is vrijgesteld van de betaling van de kosten van door de staat gefinancierde rechtsbijstand, draagt de staat deze kosten.

2 Wat is precies rechtsbijstand?

Door de staat gefinancierde rechtsbijstand is bijstand die aan een persoon wordt toegekend bij de beslechting, in of buiten rechte, van een rechtszaak teneinde zijn geschonden of betwiste rechten of wettelijk beschermde belangen te verdedigen in de situaties, via de kanalen en binnen het kader zoals neergelegd in de Letse wet op de rechtsbijstand van de overheid (*Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likums*).

De bijstand omvat juridisch advies, het opstellen van processtukken en vertegenwoordiging in rechte.

3 Wat zijn de vereisten voor de verlening van rechtsbijstand?

De volgende personen komen in aanmerking voor door de staat gefinancierde rechtsbijstand:

1. personen met een laag inkomen of behoeftige personen – de desbetreffende verklaringen certificaten worden afgegeven door de plaatselijke sociale diensten;
2. personen die plotseling in omstandigheden en een financiële situatie verkeren waardoor zij hun rechten niet kunnen verdedigen (natuurrampen, overmacht of andere omstandigheden buiten hun wil) – zij moeten relevante informatie en bewijzen overleggen;
3. personen die volledig afhankelijk zijn van de staat of een gemeente – laatstgenoemden moeten op verzoek van de betrokkene of de gerechtelijke dienst (*Tiesu administrācija*) relevante informatie verstrekken.

Gedeeltelijk door de staat gefinancierde rechtsbijstand, waarbij de betrokkene zelf een deel betaalt, en bijstand van een advocaat in bepaalde soorten civiele zaken (zaken betreffende de nietigverklaring van een besluit van een algemene vergadering van aandeelhouders, zaken betreffende geschillen uit hoofde van het verbintenissenrecht waarvan het bedrag van de vordering hoger is dan 150 000 EUR en zaken betreffende de bescherming van bedrijfsgeheimen tegen het onrechtmatig verkrijgen, gebruiken of openbaar maken ervan) kunnen worden toegekend aan personen die aan de volgende criteria voldoen:

1. hun inkomsten zijn niet hoger dan het minimummaandloon in Letland;
2. door hun financiële situatie kunnen zij aanspraak maken op rechtsbijstand.

Klokkenluiders kunnen ongeacht hun financiële situatie aanspraak maken op door de staat gefinancierde rechtsbijstand.

De financiële situatie en het inkomensniveau van een persoon die rechtsbijstand nodig heeft in een grensoverschrijdend geschil en wiens gewone verblijfplaats of woonplaats zich in een van de lidstaten van de

Europese Unie bevindt, worden geacht recht te geven op rechtsbijstand voor de beslechting van het geschil in Letland als op de dag waarop het verzoek om rechtsbijstand wordt ingediend, de gemiddelde maandelijkse inkomsten die de betrokkene in de voorgaande drie maanden heeft ontvangen, niet meer bedragen dan 50 % van het minimummaandloon in Letland, behoudens andere toepasselijke wettelijke voorwaarden.

4 Kan rechtsbijstand worden verleend voor alle soorten procedures?

Door de staat gefinancierde rechtsbijstand wordt toegekend voor de beslechting in rechte van civiele geschillen en zaken die zijn gegrond tot de vankrachtwording van de definitieve beslissing, met uitzondering van bijvoorbeeld:

1. zaken betreffende een vordering die rechtstreeks verband houdt met de bedrijfs- of economische activiteiten van de betrokkene, of met zijn zelfstandige beroepsactiviteiten;
2. zaken betreffende douane- of fiscale kwesties;
3. zaken betreffende een vordering in verband met een inbreuk op de eer en de waardigheid;
4. zaken betreffende de vergoeding van immateriële schade, behalve wanneer de rechtsbijstand deel uitmaakt van het proces ter verkrijging van vergoeding van immateriële schade die het slachtoffer als gevolg van een strafbaar feit heeft geleden;
5. geschillen beslecht door een arbitragerechtbank of een ander mechanisme voor buitengerechtelijke geschillenbeslechting;
6. zaken betreffende een vordering in verband met luxegoederen of -diensten;
7. zaken waarin de kosten van rechtsbijstand niet in verhouding staan tot het bedrag van de vordering.

5 Bestaat er een specifieke procedure voor spoedeisende gevallen?

De betrokkene moet een ingevuld verzoek om rechtsbijstand (een aanvraagformulier) indienen bij de gerechtelijke dienst, samen met kopieën van bewijsstukken ter staving van de in het verzoek vervatte informatie (stukken waaruit blijkt dat is voldaan aan de voorwaarden om in aanmerking te komen voor door de staat gefinancierde rechtsbijstand, en stukken waarin de aard van het civiele geschil en de daarmee verband houdende procedures wordt beschreven). De stukken moeten persoonlijk, per post, of per e-mail op het adres pasts@ta.gov.lv, met een elektronische handtekening met tijdstempel, worden ingediend bij de gerechtelijke dienst.

De gerechtelijke dienst buigt zich over het verzoek en beslist binnen 21 dagen na ontvangst ervan over het al dan niet toekennen van de rechtsbijstand, of binnen 14 dagen na ontvangst van het verzoek indien de zaak betrekking heeft op de rechten van het kind.

In geval van een verzoek om aanvullende informatie wordt de termijn voor het geven van de beslissing opgeschort totdat de nodige informatie is ontvangen of de termijn voor het verstrekken ervan is verstreken.

Bij het nemen van een beslissing over de verlening van rechtsbijstand wijst de gerechtelijke dienst een dienstverlener aan die met de gerechtelijke dienst een overeenkomst voor de verlening van rechtsbijstand heeft gesloten.

De naam van de dienstverlener en de plaats en datum van de verlening van de rechtsbijstand worden in de desbetreffende beslissing vermeld.

De verzoeker wordt schriftelijk (per post of per e-mail op het in het verzoek vermelde adres) in kennis gesteld van de beslissing over het al dan niet verlenen van rechtsbijstand. De verzoeker kan hier ook persoonlijk van op de hoogte worden gebracht op het kantoor van de gerechtelijke dienst.

Tegen de beslissing van de gerechtelijke dienst kan beroep worden ingesteld bij het ministerie van Justitie, terwijl tegen de beslissing van dit ministerie beroep kan worden ingesteld bij een administratieve rechtbank.

In gevallen waarin gedeeltelijk door de staat gefinancierde rechtsbijstand wordt verleend (d.w.z. bijstand van een advocaat in bepaalde soorten civiele procedures) neemt de gerechtelijke dienst binnen een maand na de datum van ontvangst van het verzoek een beslissing, waarin wordt ingegaan op de reikwijdte van de rechtsbijstand en waarin ook de termijn voor de betaling ervan wordt genoemd. Na ontvangst van de betaling wordt de dienstverlener die verantwoordelijk is voor het aanbieden van rechtsbijstand, binnen zeven dagen

aangewezen voor het verlenen van door de staat gefinancierde rechtsbijstand. Bij gebreke van betaling voor het verlenen van rechtsbijstand neemt de gerechtelijke dienst de beslissing om deze te beëindigen.

Als een persoon met gewone verblijfplaats of woonplaats in een lidstaat van de Europese Unie rechtsbijstand nodig heeft in een grensoverschrijdend geschil dat in Letland wordt beslecht, ontvangt de gerechtelijke dienst het desbetreffende verzoek in dit geschil van een bevoegde autoriteit van de andere lidstaat van de Europese Unie of van de persoon zelf en buigt de dienst zich over het verzoek volgens de procedure die is vastgesteld in de wet inzake door de staat gefinancierde rechtsbijstand. In gevallen waarin een grensoverschrijdend geschil buiten Letland wordt beslecht, moet de persoon met gewone verblijfplaats of woonplaats in een lidstaat van de Europese Unie het desbetreffende verzoek indienen bij de gerechtelijke dienst (het betreffende formulier is beschikbaar op: https://e-justice.europa.eu/topics/taking-legal-action/online-forms/legal-aid-forms_nl). In dergelijke gevallen zendt de gerechtelijke dienst binnen zeven dagen na ontvangst van alle vertalingen een ingevuld formulier voor de verzending van het verzoek om rechtsbijstand en de relevante stukken naar de bevoegde autoriteit van de betrokken lidstaat van de Europese Unie.

6 Waar kan ik een verzoekformulier voor rechtsbijstand verkrijgen?

Het aanvraagformulier voor door de staat gefinancierde rechtsbijstand is beschikbaar:

1. op de website van de gerechtelijke dienst [https:// www.jpa.gov.lv/](https://www.jpa.gov.lv/), onder de rubriek "Diensten" (*Pakalpojumi*) ([http:// jpa.gov.lv/valsts-nodrosinatas-juridiskas-palidzibas-veidlapas](http://jpa.gov.lv/valsts-nodrosinatas-juridiskas-palidzibas-veidlapas));
2. Kantoor van de gerechtelijke dienst, Antonijas iela 6, Riga, Letland;
3. bij de kantoren van de lokale autoriteiten van de Letse steden en gemeenten waar de betrokkene zijn opgegeven verblijfplaats heeft of wettelijk verblijft.

Het formulier voor de indiening van een verzoek om rechtsbijstand in een andere lidstaat van de Europese Unie (in het kader van een grensoverschrijdend geschil) is beschikbaar op het Europese e-justitieportaal onder de rubriek "[Online-formulieren](#)".

7 Welke documenten moet ik bij mijn verzoek om rechtsbijstand voegen?

De volgende stukken moeten bij het aanvraagformulier voor door de staat gefinancierde rechtsbijstand worden gevoegd:

1. een kopie van het stuk waaruit blijkt dat de betrokkene aanspraak kan maken op rechtsbijstand, bijvoorbeeld een verklaring waaruit blijkt dat de betrokkene behoeftig is of een laag inkomen heeft (of een ander stuk waaruit blijkt dat de betrokkene aanspraak kan maken op door de staat gefinancierde rechtsbijstand);
2. kopieën van stukken waarin de aard van het geschil, het verloop van de zaak enz. wordt beschreven (bijvoorbeeld een overeenkomst, een dagvaarding, een beslissing van de familierechtbank).

Informatie over de voorwaarden en procedures voor het verkrijgen van door de staat gefinancierde rechtsbijstand in andere soorten zaken is te vinden op: <https://jpa.gov.lv/> (website van de gerechtelijke dienst, in het Lets) of [https:// www.jpa.gov.lv/en](https://www.jpa.gov.lv/en) (website van de gerechtelijke dienst, in het Engels).

8 Waar moet ik mijn verzoek om rechtsbijstand indienen?

Adres van de gerechtelijke dienst: Antonijas iela 6, Riga, LV-1010.

E-mail: pasts@ta.gov.lv

Gratis infolijn: +371 80001801 (voor informatie over de diensten van de gerechtelijke dienst en het invullen van de formulieren).

9 Hoe kom ik te weten of ik al dan niet in aanmerking kom voor

rechtsbijstand?

Behoeftige personen of personen met een laag inkomen die volledig afhankelijk zijn van de staat of de lokale overheid, of die plotseling in omstandigheden en een financiële situatie verkeren waardoor zij hun rechten niet kunnen verdedigen, komen in aanmerking voor door de staat gefinancierde rechtsbijstand.

Door de staat gefinancierde rechtsbijstand wordt toegekend in civiele zaken (met inbegrip van grensoverschrijdende geschillen), al dan niet in der minne geschikt, in beroepsprocedures in administratieve zaken betreffende de verlening van asiel of in beroepen tegen beslissingen betreffende betwiste verwijderings- of gedwongen-uitzettingsmaatregelen.

10 Wat moet ik doen als ik in aanmerking kom voor rechtsbijstand?

De betrokkene moet een ingevuld verzoek om rechtsbijstand (een aanvraagformulier) indienen bij de gerechtelijke dienst, samen met kopieën van bewijsstukken ter staving van de in het verzoek vervatte informatie (stukken waaruit blijkt dat is voldaan aan de voorwaarden om in aanmerking te komen voor door de staat gefinancierde rechtsbijstand, en stukken waarin de aard van het civiele geschil en de daarmee verband houdende procedures wordt beschreven). De stukken moeten persoonlijk, per post, of per e-mail op het adres pasts@ta.gov.lv, met een elektronische handtekening met tijdstempel, worden ingediend bij de gerechtelijke dienst.

Om in aanmerking te komen voor door de staat gefinancierde rechtsbijstand moeten de volgende stukken bij de gerechtelijke dienst worden ingediend:

1. een naar behoren ingevuld [aanvraagformulier](#) voor door de staat gefinancierde rechtsbijstand, samen met een kopie van het stuk waaruit blijkt dat is voldaan aan de voorwaarden om in aanmerking te komen voor door de staat gefinancierde rechtsbijstand, bijvoorbeeld een verklaring waaruit de behoefte of het lage inkomen van de betrokkene blijkt;
2. kopieën van stukken waarin de aard van het geschil, het verloop van de zaak enz. wordt beschreven.

11 Wie kiest mijn advocaat als ik in aanmerking kom voor rechtsbijstand?

De gerechtelijke dienst sluit overeenkomsten met dienstverleners die deskundig zijn op het vlak van rechtsbijstand. Bij het nemen van de beslissing tot toekenning van rechtsbijstand benoemt de gerechtelijke dienst een dienstverlener op het gebied van rechtsbijstand voor de betreffende zaak.

12 Als ik in aanmerking kom voor rechtsbijstand, worden dan al mijn proceskosten betaald?

Uitzonderingen daargelaten moet de betrokkene zelf de proceskosten dragen.

13 Wie betaalt de overige kosten als ik slechts recht heb op beperkte rechtsbijstand?

De betrokkene moet de kosten dragen die geen verband houden met de rechtsbijstand.

14 Omvat rechtsbijstand ook de kosten van beroepsprocedures?

De gerechtelijke dienst kent de door de staat gefinancierde rechtsbijstand toe in de volgende gevallen:

- 1) in zaken voor het grondwettelijk hof wordt rechtsbijstand toegekend aan eenieder die een grondwettelijke klacht heeft ingediend ten aanzien waarvan het grondwettelijk hof heeft besloten geen procedure gericht op het honoreren van het beroep in te leiden uitsluitend op grond van het ontbreken van rechtsgronden of op grond van kennelijke gebreken in het beroep;
- 2) in civiele zaken (tenzij de zaak betrekking heeft op douane- of fiscale kwesties of een inbreuk op de eer en de

waardigheid, of rechtstreeks verband houdt met de bedrijfs- of economische activiteiten van de betrokkene, of met zijn zelfstandige beroepsactiviteiten enz.);

3) in administratieve zaken:

- in beroepsprocedures in zaken betreffende de verlening van asiel;
- in beroepen tegen beslissingen betreffende betwiste verwijderings- of gedwongen uitzettingsmaatregelen;
- in beroepen tegen een beslissing van de familierechtbank betreffende de bescherming van de rechten en wettige belangen van kinderen;
- in administratieve zaken waarin de rechtbank (rechter) heeft besloten door de staat gefinancierde rechtsbijstand toe te kennen wegens de complexiteit van de zaak en de financiële situatie van de natuurlijke persoon.

Gedeeltelijk door de staat gefinancierde rechtsbijstand kan worden toegekend voor de bijstand van een advocaat in bepaalde soorten civiele zaken:

- zaken betreffende de nietigverklaring van een besluit van een algemene vergadering van deelnemers of aandeelhouders van een kapitaalvennootschap;
- zaken betreffende geschillen uit hoofde van het verbintenissenrecht waarvan het bedrag van de vordering hoger is dan 150 000 EUR;
- zaken betreffende de bescherming van bedrijfsgeheimen tegen het onrechtmatig verkrijgen, gebruiken of openbaar maken ervan.

15 Als ik in aanmerking kom voor rechtsbijstand, kan die dan worden ingetrokken in de loop van het proces (of zelfs na het proces)?

Als de betrokkene de toegekende rechtsbijstand niet nodig heeft, kan hij het verzoek vóór de beëindiging van de procedure intrekken door de gerechtelijke dienst daarvan in kennis te stellen.

16 Kan ik een weigering om rechtsbijstand te verlenen, aanvechten?

Tegen een beslissing van de gerechtelijke dienst om rechtsbijstand toe te kennen of te weigeren, kan beroep worden ingesteld volgens de [procedure van de Letse wet inzake administratieve procedures](#) (*Administratīvā procesa likums*).

17 Heeft het verzoek om rechtsbijstand tot gevolg dat de verjaringstermijn wordt geschorst?

Een verzoek om rechtsbijstand heeft niet tot gevolg dat de verjaringstermijn wordt geschorst.

Laatste update: 26/08/2025

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken EJV-contactpunten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. Het EJV en de Commissie aanvaarden geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor informatie of gegevens in dit document of waarnaar in dit document wordt verwezen. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.